

Καλλιεργητικές φροντίδες και πρακτικές στο αμπέλι

Το αμπέλι αποτελεί αναμφίβολα την πιο ιστορική καλλιέργεια στην Κύπρο. Η καλλιέργεια του αμπελιού στην Κύπρο είναι ένα τόσο αρχαία όσο είναι αρχαία τα βασίλεια της Αμαθούντας και του Κουρίου. Είναι πολύ γνωστό και επιβεβαιωμένο από διάφορες ιστορικές αναφορές, ότι η Κύπρος παράγει κρασί για περισσότερο από 4.000 χρόνια.

Οι Καλλιεργητικές φροντίδες και πρακτικές καθορίζουν, κατά κύριο λόγο, το μέγεθος και την ποιότητα της παραγωγής. Ιδιαίτερα τονίζουμε τις ορθές αποστάσεις φύτευσης, του τύπου 2 μέτρα μεταξύ φυτών και 3 μέτρα μεταξύ γραμμών, αφού η μεγάλη πυκνότητα φυτών δημιουργεί καλύτερες προϋποθέσεις για προστασία από τη διάβρωση στα επικλινή εδάφη και αξιοποίηση του εδάφους. Στις επιτραπέζιες ζωνηρές ποικιλίες, οι αποστάσεις που συστήνονται είναι 3,5 μέτρα μεταξύ των γραμμών, ενώ για φτωχά εδάφη μπορούν να χρησιμοποιηθούν μικρότερες αποστάσεις μεταξύ των φυτών π.χ 2 μέτρα.

Ο τύπος κλαδέματος και το σύστημα υποστύλωσης είναι καθοριστικής σημασίας. Για τις κυπριακές παραδοσιακές οινοποιήσιμες ποικιλίες και τις επιτραπέζιες ποικιλίες που καρποφορούν βαριά, συστήνεται το βραχύ κλάδεμα στους δύο οφθαλμούς καρποφόρο χωρίς αντικαταστάτη σε κυπελλοειδή γραμμικό σχηματισμό (με ή χωρίς υποστύλωση), ενώ για τις ποιοτικές, εισαγόμενες ποικιλίες (Cabernet sauvignon, Merlot, Shiraz, Chardonnay κτλ.) σχηματισμός σε γραμμικά συστήματα τύπου "Guyot", με 8 οφθαλμούς ετήσιο καρποφόρο και αντικαταστάτη 2 οφθαλμών, ή αμφίπλευρο κορδόνι τύπου "Royat" με 6 καρποφόρους 2 οφθαλμών χωρίς αντικαταστάτη, αποτελούν άριστες επιλογές. Όσον αφορά το βέρικο και τις ξηρικές σουλτανίνες, εφαρμόζουμε μικτό κλάδεμα με καρποφόρο 4-6 οφθαλμών και αντικαταστάτη 2 οφθαλμών. Μακρύ κλάδεμα πρέπει να εφαρμόζεται στις αρδευόμενες σουλτανίνες με καρποφόρο 7-10 οφθαλμών μαζί με αντικαταστάτη 2 οφθαλμών. Η λευκή υποσχόμενη επιτραπέζια ποικιλία σουπίριον παρουσιάζει τα καλύτερα ποιοτικής σταφύλια μεταξύ 5ου- 1ου οφθαλμού του καρποφόρου γι' αυτό συστήνεται να κλαδεύεται στους 12-14 οφθαλμούς με αντικαταστάτη 3- 5 οφθαλμών.

Κλάδεμα σχηματισμού αμφίπλευρου κορδονιού "Γκιγιό" Τα πιο ενδεδειγμένα συστήματα υποστύλωσης των επιτραπέζιων ποικιλιών αμπελιών είναι το αμφίπλευρο κορδόνι σε γραμμικό σχηματισμό, το αμφίπλευρο κορδόνι υποστηριγμένο πάνω σε μεταλλικούς στύλους σχήματος "Υ" και η κρεβατίνα.

• Λίπανση του αμπελιού

Το αμπέλι είναι ένα φυτό χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις. Προσαρμόζεται πολύ καλά σε ένα ευρύ φάσμα εδαφών, έχοντας περιορισμένες διατροφικές ανεπάρκειες (τροφοπενίες), σε αντίθεση με πολλά άλλα οπωροκηπευτικά. Η πλειοψηφία των αμπελουργών φαίνεται ότι ενδιαφέρεται κυρίως για τις ανάγκες του φυτού σε άζωτο. Εντούτοις, άλλες τροφοπενίες ή και υπερτροφίες είναι πιθανές, σε μικρότερο ίσως βαθμό, μπορούν όμως να επηρεάσουν την ποσότητα αλλά κυρίως την ποιότητα της παραγωγής. Δεκαέξι στοιχεία είναι αναγκαία για την ομαλή ανάπτυξη του αμπελιού: άνθρακας, υδρογόνο, οξυγόνο, άζωτο, φωσφόρος, κάλιο, ασβέστιο, μαγνήσιο, θείο, ψευδάργυρος, βόριο, σίδηρος, μαγκάνιο, χαλκός, μόλυβδος και χλώριο. Το φυτό προμηθεύεται τα τρία πρώτα στοιχεία από τον αέρα και το νερό. Τα υπόλοιπα προέρχονται από το έδαφος και απορροφούνται από το ριζικό σύστημα. Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι οι αμπελουργοί πρέπει να προβαίνουν σε ορθολογιστικές λιπάνσεις κατά την χημική ανάλυση (εδάφους και μίσχων) και σύμφωνα με τον Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής, αναφορικά με τη χρήση των λιπασμάτων. Η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων πρέπει να γίνεται ιδιαίτερα στα αρχικά στάδια της φυτείας, ενώ αργότερα πρέπει να τίθεται στο περιθώριο, λαμβάνοντας υπόψη τις ζημιολογικές συνέπειες που έχουν οι νιτρώδεις ουσίες για τον άνθρωπο

(αμπελουργό, καταναλωτή) και το περιβάλλον. Εδώ δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι οι οίνοι που προκύπτουν από τρύγους που έχουν ψηλές περιεκτικότητες σε άζωτο παρουσιάζονται “επίπεδοι”, “κοινοί” και χωρίς “πολυ-πλοκότητα”, δηλαδή με μειωμένη ποιότητα, ενώ τα επιτραπέζια σταφύλια, όταν έχουν υπολείμματα λιπαντικών ουσιών, κινδυνεύουν να αμαυρώσουν το όνομα της Κύπρου κατά τις εξαγωγές τους στο εξωτερικό.

• Υδατικό δυναμικό

Το νερό παίζει καθοριστικό ρόλο τόσο για τις στοιχειώδεις φυσιολογικές λειτουργίες, τη μακροβιότητα του φυτού όσο και για την επιτυχία της ετήσιας εσοδείας, ιδιαίτερα για τις επιτραπέζιες ποικιλίες. Η πρόσθετη άρδευση από ποτάμια ή από άλλες πηγές, κατά τους χειμερινούς μήνες και τους πρώτους μήνες της άνοιξης, είναι εχέγγυο για την ομαλή ωρίμανση, καθώς και για την επιτυχία της επόμενης παραγωγής. Εντούτοις, πρέπει να τονίσουμε τη διαχρονική και αδικαιολόγητη στάση κάποιων αμπελουργών οινοποιήσιμων ποικιλιών, να κάνουν αλόγιστη χρήση νερού κατά την περίοδο της ωρίμανσης του σταφυλιού για σκοπούς αύξησης του βάρους των ρωγών, με ταυτόχρονη όμως μείωση της ποιότητας, τόσο του νωπού καρπού όσο και του οίνου που προκύπτει (αραίωση των οργανικών οξέων, αρωμάτων, χρωστικών κτλ).

• Φυτοπροστασία

Η ορθολογιστική χρήση προϊόντων φυτοπροστασίας, ενάντια στους εχθρούς και τις ασθένειες του αμπελιού και το θέμα της καταπολέμησης των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων βρίσκεται πάντοτε στο προσκήνιο. Αναμφίβολα, ένας από τους πυλώνες που στηρίζεται το λεγόμενο “Ευρωπαϊκό Μοντέλο” για τη γεωργία είναι και η παραγωγή ασφαλών και υγιεινών γεωργικών προϊόντων αφού οι Ευρωπαίοι και όχι μόνο, καταναλωτές είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι στο θέμα αυτό. 4 Υπερυψωμένο σύστημα διαμόρφωσης σχήματος «Υ» Επιπλέον, τυχόν υπερβολική παρουσία τέτοιων ουσιών προκαλεί προβλήματα στο μεταβολισμό των σακχαρομυκήτων του γλεύκους (μούστου) με αποτέλεσμα οι οινοποιοί να έχουν προβλήματα, με πρόωρο σταμάτημα των ζυμώσεων και εξάπλωση ασθενειών στους νέους οίνους και αρνητικό επηρεασμό της ποιότητας. Επομένως, οι αμπελουργοί και σε αυτή την περίπτωση πρέπει να τηρούν πλήρως τον Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής.